

TIIRUTAJA

EESTI ORNITOLOOGIAÜHINGU TEABELEHT

NR 65 ♦ SÜGIS 2024

EESTI ORNITOLOOGIAÜHING
ASUTATUD 1921

Loe sellest lehest:

- 1 Hukutavad klaaspinnad
- 4 Linnuhuviliste lood: Monika Bondarenko
- 6 Arktiliste veelindude seire Põõsaspeal
- 8 Linnamaa märgala linnustik
- 10 Ornitoloogiaühingu suvepäevad Moostes

☛ Pöialpoiss Jaaku ootab ees katsumusterohke reis.
Foto: Ingridh Oks

Hukutavad klaaspinnad

Christel Rose Bachmann

Kätte oli jõudnud september ning väike pöialpoiss Jaak tegi ettevalmistusi rändele asumiseks. Kuigi Raplamaal paiknev kodumets oli Jaagule väga meeltnööda, panid eesootavad talvised temperatuurid teda soojema piirkonna poole vaatama. Juba kolmandat aastat järjest oli plaanis teha sõpradega lennureis Saksamaale, et siis kevadel taas kodumaale naasta.

Piirkonna väikseima värvulisena oli Jaagule energiavarude kogumine pikaks lennureisiks eriti tähtis. Ettevalmistused tehtud, asusid linnud teele. Ei läinud aga kaua aega, kui lähedalasuva metsa vahel lennates kostus vali mütakas. Ringi vaadates märkas Jaak, et tema sõber Mati lamas maas ega liigutanud enam. Ümberringi ei paistnud midagi, mis oleks võinud Matile halba teha, kuid järsku avanes puude vahel nagu võlväel uks ning välja astus üks suur kogu. „See uus peegelmaja on ikka päris vägev! Peaks koju ka sellise ehitama,“ rääkis mees seedmesse, mida ta käes hoidis. Linnud olid sunnitud

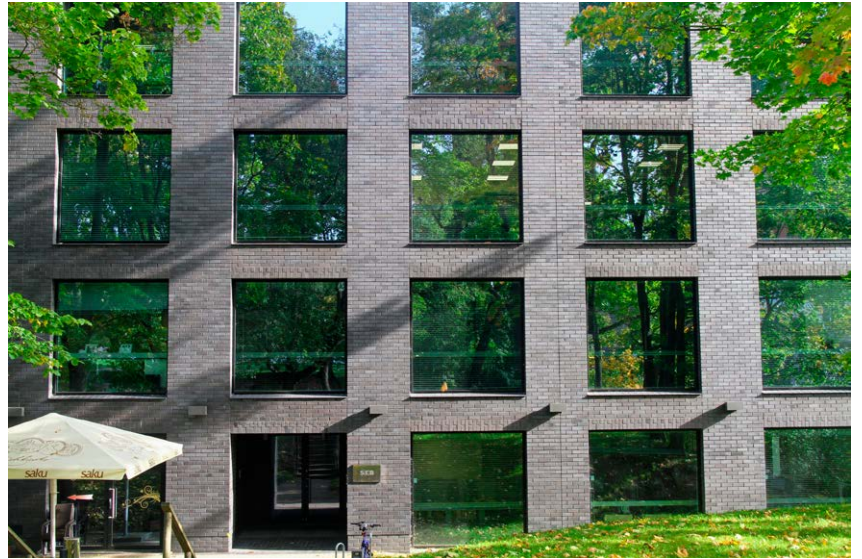
ilma Matita edasi lendama. Oli varahommik ning ere linnavalvus oli Jaagu koos paari kaaslasega kursilt kõrvale kallutanud. Linnaruum oli väikesele metsalinnule täielik labürint. Kohad, kus tundusid puud olevat, olid tegelikult suured peegeldavad pinnad ning väike pöialpoiss ei saanud aru, kuhupoole ta peaks lendama. Kõrval käis mitu valju mütakat. Paar lindu ühest musttihaste salgast lebas maas autoparklas, nende kõrval veel laulurastas ja metskurvits. Pika tiirutamise järel leidis Jaak suurest koletisest väljapääsu, kuid tema rännukaaslasi polnud enam kusagil näha. Õnneks oli veel natuke aega, et oma energiavarusid taastada.

Lindude kokkupõrked klaaspindadega on pikka aega olnud probleem terves maailmas ning eriti rändeperioodidel teevad selle probleemi ulatuse nähtavaks hoonete lähedalt leitud lindude surnukehad. Valglinnastumise ja suurte kõrghoonete koosmõjul on ka meil kokkupõrgete ja hukkunud lindude arv tõusuteel, kuid puuduvad otsesed uuringud ja õigusaktid, mis seda muuta võiksid. Igapäevased postitused sotsiaalmeedia linnuhuviliste grupis annavad vaid aimu

Kägude loendus oli osavõtjaterohke

Aprilli lõpus kuulutati välja kägude loendus ja kuna nüüd on enamik kägusid Eestist juba rändele asunud, võib teha esialgse kokkuvõtte ja tõdeda, et ettevõtmine oli igati edukas. Vaatluste arv on võrreldes varasemate aastatega kasvanud suisa 70%. Suur tänu kõigile käovaatluste tegijatele, kes enda vaatlused andmebaasi sisestasid! Loe edasi aasta linna kodulehelt eoy.ee/kagu

↑ Sageli jääb kokkupõrkest klaasi peale väike suletuust või tiivamuster, mis võib sinna jääda nädalateks. See on kasulik teadmine vanade kokkupõrgete tuvastamiseks. Foto: Kunter Tätt

➔ Kõige ohtlikumad on puude kõrval asuvad klaaspinnad. Foto: Kunter Tätt

↓ Linde ahvatlevad klaaspindadelt peegelduvad puud, põõsad ja muu loodus. Foto: Kunter Tätt

probleemi tõsidusest ning kohati ka inimeste teadlikkusest. Võib juhtuda, et mõnele inimesele on tema maja aknad palju kallimad kui väikese linna elu, ja nii keskendutakse pigem sellele, kuidas lindudest lahti saada, mitte küsimusele, kuidas klaaspindu neile nähtavamaks teha. On neid, kes küsivad, kas lind on tõesti nii loll, et ta akent ei näe, ja miks siis maja ümbruses elutsevad linnud vastu klaasi ei lenda.

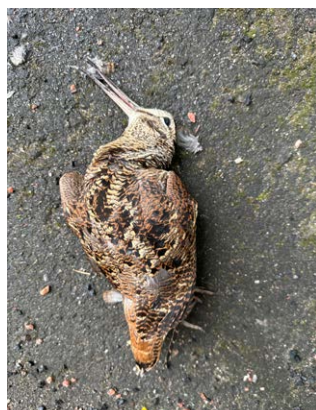
Esiteks peame küsima, kuidas me ise vastu klaaspindu ei kõnni. Vastus on väga lihtne: me teame, mis on aken või klaasuks, ja seda, et nende vastu kõndimine võib lõppeda päris valusalt. Siiski tuleb ette olukordi, kus näiteks väikesed lapsed, kellel puudub veel täielik arusaam ümbritseva maailma toimimisest, vastu klaasist rõduust jooksevad. Lindudel, kellele

linnakeskkond, hooned ja klaaspindade olemasolu võõras on, puudub kogemus sellist ohtu tajuda ning seda muust keskkonnast eristada. See ei tähenda, et linnalindude elu lihtsam oleks. Nemad on küll keskkonnaga paremini tuttavad, kuid õnnetusi juhtub ka neil, ja nii võidki ühel hommikul avastada tuttava koduvarblase elutuna kõrvalasuva ärihoone eest. Lisaks peegelpindadele võib linde vastu klaasi meelitada ka n-ö lennukoridori efekt, mistõttu linnule jääb mulje, nagu saaks ta läbi maja lennata. Tähelepanu tasub pöörata esemetele, mis võivad klaaspindu lindudele atraktiivseks teha, nagu näiteks kodune botaanikaaed aknalaua või vastu aknaklaasi kinnitatud toidumaja. Vahel võib aga mõni suleline hoopis oma peegelpildiga aknale kaklema tulla.

↑ Klaaspindade probleem muutub eriti nähtavaks rändeperioodidel. Pildil hukkunud punarind. Fotod: Christel Rose Bachmann

↓ Hukkunud metskurvits.

Anna teada klaaspinnaga kokkupõrganud lindudest

Keskkonnaagentuur koostöös Tartu Ülikooli ja Eesti Metsloomaaühinguga kogub teadustööks andmeid klaaspindade vastu lennanud lindude kohta. Esitada võib ka vanemaid tähelepanekuid, kuid tähtis on, et juures oleks kuupäev ja aasta, foto hukkunud linnust ning hoone täpne asukoht, et hoone tüüpi saaks hiljem analüüsis kasutada. Vaatlusandmete esitamisel ei pea muretsema, et keegi tuleb näpuga näitama linnuvaenulike hoonete omanike peale. Iga vaatlus nii hukkunud kui ka põrutada saanud linnu kohta on väga oluline.

Vaatlusandmeid saab esitada kahte moodi:

- loodusvaatluste nutirakenduse kaudu, valides projektide alt „Klaaspindadega kokkupõrkel hukkuvate lindude kaardistamine“;
- PlutoF GO rakenduse kaudu, otsides projektide alt „Klaaspindadega kokkupõrkavate lindude kaardistamine“.

Selleks et pöialpoiss Jaak ja teised linnud saaksid turvalisemalt ringi liikuda, saad ka sina päris palju ära teha.

- Tee oma aken lindudele nähtavaks. Kõige paremini toimivad klaaspinna välisküljele tihedalt paigutatud kontrastsed märgised, mida võib leida mitmel erineval kujul. Hästi töötavad ka näiteks klaaspindade väliskülgedele riputatud ilmastikukindlad nõõrid, mis hoiavad linde aknasse lendamast.
- Uusi hooneid planeerides tasub valida spetsiaalse, sisseehitatud mustriga klaasid või eelistada muid lindudele sobivaid lahendusi. Paraku on peegelklaasidega majad üle maailma kogumas üha rohkem populaarsust ja see teeb lindude elu aina raskemaks.
- Kui oled agar linnutoitja, siis paiguta söögimaja aknast vähemalt 10 m kaugusele, et vältida lindude lendamist vastu klaasi.
- Lindude rändeperioodil kustuta ööseks sise- ja välisvalgustus, et vähendada linde eksitavat valgusreostust.
- Pese vähem aknaid. Tolmused aknad ei pruugi küll kõigile meeldida, kuid kaotavad klaaspinnalt peegeldusefekti, muutes akna lindudele nähtavamaks.

← Paljudes lasteaedades on tore komme akendele erinevaid meisterdusi kleepida, kuid nagu fotolt näha, siis kahjuks seespoolsed kleebised ei ole väga tõhusad.

Foto: Kunter Tätt

Ohtudest hoolimata jõuab pöialpoiss Jaak veel sel aastal lõpetada oma lennureisi Saksamaale, liitudes uue pöialpoiste salgaga. Teel sinna lennatakse üheskoos läbi Kabli linnujaamast, kus kõik reisijad saavad endale jalga uhke rõnga. „Matile oleks selline jalavõru meeldinud,“ mõtleb Jaak ning lubab endale, et kevadel tagasi tulles ta võluuksega metsast enam läbi ei lenda.

→ Korrektselt märgistatud klaaspind.

Foto: Kunter Tätt

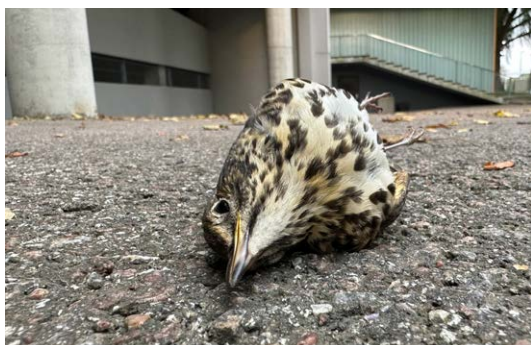
↑ Üksikud linnusiluetid klaasil ei aita. Kogu ohtlik klaaspind oleks vaja ühtlaselt märgistega katta.

Foto: Kunter Tätt

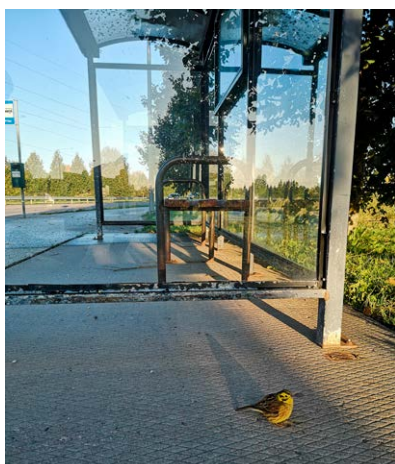
↑ Vastu klaasust surnuks lennanud punaselg-õgija.

Foto: Kunter Tätt

↑ Hukkunud laulurästas

Foto: Christel Rose Bachmann

→ Bussiootepaviljoniga kokku põrganud talvike, kes jäi küll ellu, kuid on võimalik, et tekkisid silmale nähtamatud sisemised vigastused. Foto: Kunter Tätt

Märka abivajat

Kevad- ja sügisrände perioodil võib hoonete, bussipeatuste ja muude klaaspindadega rajatiste kõrvalt leida sulelisi, kellest paljud oma lennuteed enam ei jätka. Kuna linnud liiguvad üpris suurel kiirusel, murrab enamik linde klaaspinnaga kokkupõrkel oma kaela. Sellises olukorras lindu enam aidata ei saa. Mõnel linnul läheb aga paremini ja ta on võimeline pärast põrutusest toibumist ise edasi lendama, teine vajab siiski ka inimeste abi.

Kui leiad vastu klaaspinda lennanud linnu, talita järgmiselt:

- Tee kindlaks, kas lind on elus. Hukkunud isend tõsta võimaluse korral hoonest eemale mõne muruplatsi peale või puu alla, kus koertega ei jalutata. Nii saame vältida seda, et linnust näiteks auto või jalgrattaga üle sõidetaks. Linde on valmis oma kogusse vastu võtma ka Eesti Loodusmuuseum.
- Kui lind seisab omal jalal püsti, kuid vajab veidi toibumisaega, siis tõsta ta mõnele lähedal asuvale puuksale. Tee kindlaks, et ümbruses poleks lahtisi kasse ega koeri, kes lindu ohustada võiksid.
- Kui lind on elus, kuid tugevalt põrutada saanud, siis võta ühendust Eesti Metsloomahinguga, kus tublid vabatahtlikud annavad võimalust mööda nõu, mida edasi teha.

Monika Bondarenko:

„Kõige toredam on koduümbruses kolistamine.“

Küsitles Tiiu Tali

Oled üle kümne aasta olnud aktiivne linnuvaatleja ja sinu kodusteks linnuvaatluspaikadeks on Tartust lõunasse jäävad alad: Ihaste luht, Aardla polder, Porijõe tamm, Haaslava kalatiigid, Tuigo mets, Aardlapalu prügilä... Miks just linnud?

Linnuvaatlushuvi tekkis üsna ootamatult täiskasvanueas. Laenatud retrobinokkel – tervitused Kerttule! – rajas teed esimesele teadlikele vaatlustele. Leevikeste ja varblaste märkamisele andis 2012. aastal hoogu linnuvaatleja Margus Otsa blogi Big Year, kus ta üritas ühe aasta jooksul võimalikult palju linnuliike kohata. Imetusele järgnes imetus, kui põnevaid ja haruldasi liike võib Eestis kohata.

Mis teeb sinu jaoks linnuvaatluse kui hobi kõitvaks?

Ilmselt köidab mind ettearvamatus, et kunagi ei tea, keda täna võib kohata. Seega on üsna tavapärane seigelda oma local birding patchil aastaid, ilma et see kaotaks võlu. Ja mingil hetkel hakkavad tekkima seosed, hakkad täheldama keskkonnategurite koosmõju ja seda, kuidas see peale linnustiku mõjutab ka sind kui linnuvaatlejat ja inimest.

Ka sinu elukaaslane tegeleb aktiivselt linnuvaatlusega ja käite sageli koos linnuvaatlusretkedel. Kas viis, kuidas te linde märkate, vaatlete ja määrate, on teil sarnane või erinev?

Ma näen elukaaslase pealt, et tal tekib mingi sisemine rahutus ja siis ta lihtsalt peab minema. Ma ise võib-olla ei pea selleks kindlasti kuskile poldrile kihutama, hommikune aialinnulaul või jalutuskäik läbi surnuaia toidupoodi võib olla täiesti piisav. Enamasti käime tõesti koos, sest see on siiski kvaliteetaeg, ja kui võib-olla kodus teeb igaüks omi asju, siis kuskil

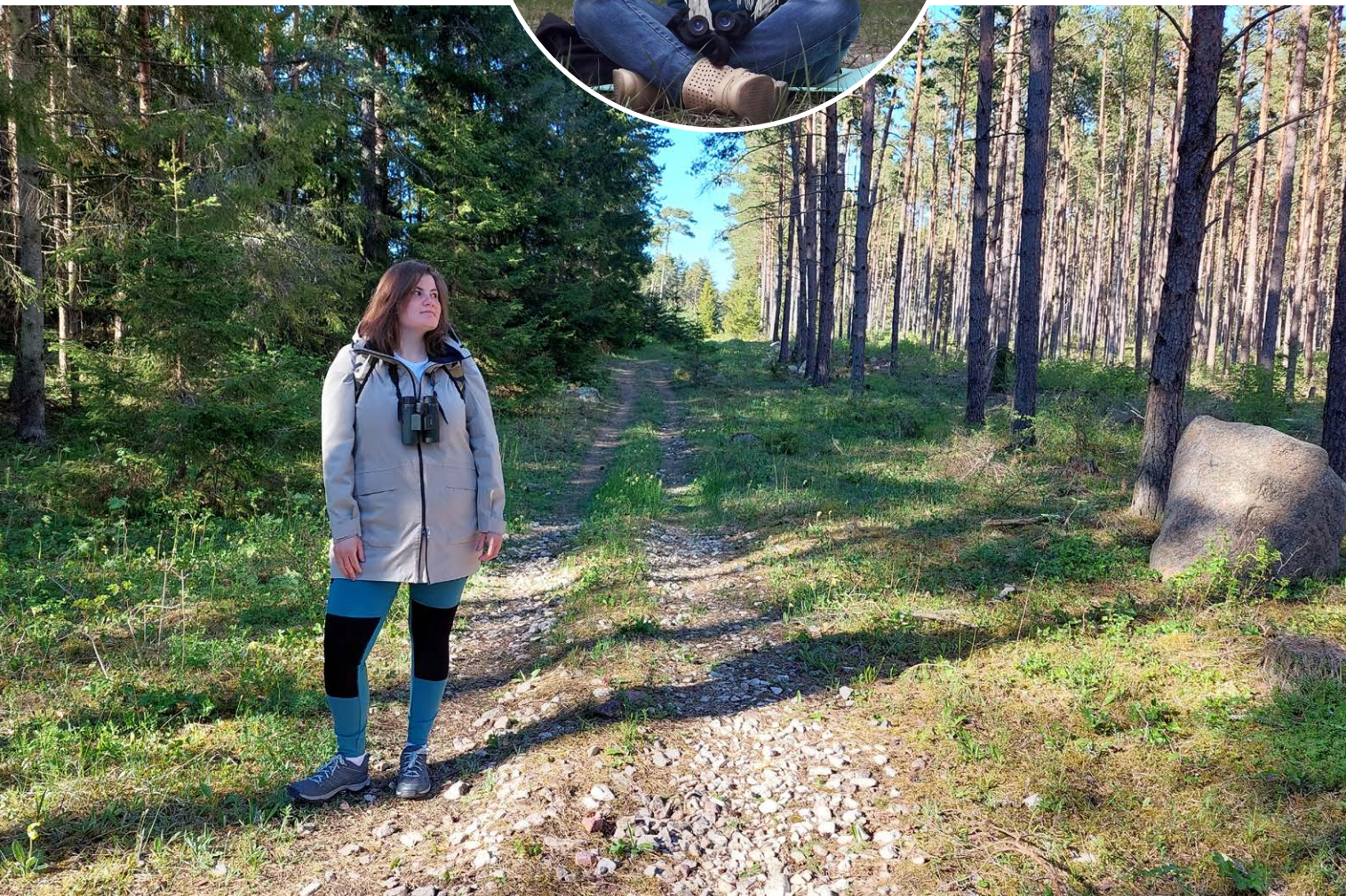
2021. aastal Kablis raudkulliga.

Foto: erakogu

Linnuvaatluse algusaastad võtab kokku esimenelinnuretk Saaremaale 2015. aasta mais. Foto Tiiu Tali

Linnuvaatlus tähendab kvaliteetaega. Ühel kevadisel retkel 2024. aastal.

Foto: erakogu

metsateel või põlluserval oleme hetkes kohal ja täiendame teineteist.

Mis olid algusaastatel linnuvaatluse juures suurimad raskused? Ja mida pead praegu linnuvaatluse juures väljakutseks?

Päris alguses leppisime kokku, et enne liiki kirja ei pane, kui oleme teda hästi näinud. Seetõttu ei saanud me üsna kaua mitmeid liike kirja panna, näiteks rukkirääku, põldvutti, roo- ja ritsiklinde. Hiljem loobusime sellest, sest kuigi ma olen näiteks väikehüüpi näinud, on peidulisi liike üsna keeruline näha. Piisab täiesti äratuntavast kuulmisest. Praegu huvitab mind väga sügisene linnuvaatlus ja tunnen, kuidas kutse- ja rändehäälitsuste tundmine rikastab linnuvaatlusvõimekust.

Kui kiiresti pärast linnuvaatluse juurde jõudmist alustasid vaatlusmärkmete tegemist, vaatluste sisestamist andmebaasi ja ka arvestuse pidamist linnuliikide üle?

Vaatlusmärkmteid hakkasin tegema kohe, sest enda jaoks oli oluline iga uue liigi registreerimine kellaaja, kuupäeva ja asukoha täpsusega. Vaatlusandmete lisamine eElurikkuse andmebaasi sageses linnumääramisosektsiooni paranes. Samas ma tunnen, et võiksin palju rohkem juhuvaatlusi üles panna, sest PlutoFi platvormil on üsna kasutajasõbralik mobiilirakendus.

Kas ja kuidas on linnuvaatlus kui hobi sinu elu muutnud?

Lisaks üldiste looduskaitsete väärtushinnangute väljakujunemisele olen hakanud paremini tundma ka taime- ja loomamaailma.

Kas on mõni liik, keda sooviksid Eestis kindlasti kohata?

Mul on tagasihoidlikud unistused ehk laanenääri oleks väga tore kohata. Lihtsamatest liikidest pole kohanud siniraaga ega sinisaba, mõlemaid on Eestis kohatud ja ilmselt kohatakse veel.

Mis on sinu jaoks põnevaimad linnuvaatluspäevad Eestis ja miks just need?

Nagu ennist ütlesin, on minu jaoks kõige toredam koduümbruses kolistamine. Kuna ma elan sisemaal Tartus, siis täpselt nii kaugele, kui ma kodust päeva jooksul jalgrattaga jaksan edasi-tagasi sõita, ulatubki koduümbrus. Seda veel eriti siis, kui on käimas linnuklubi Estbirdingu ökoralli. Võistlus toimub terve aasta jooksul ja peamine reegel on, et linde tohib käia vaatamas üksnes kondimootori abil.

Mõnusat põnevust pakub konkureerimine rannikul elavate osalejatega.

Mis on sinu unistuste sihtkoht, kuhu linde vaatlema minna?

Lähim mõte on külastada Islandit, mille lipuliigiks võib pidada lunnit.

Linnuvaatlusega saab tegelda väga mitut moodi alates rõngastamisest kuni vabatahtlike seireteni. Millega sa ise kõige meelsamini tegeleksid?

Ideaalis sooviksin koduümbruses tegelda rõngastamisega, samuti osa võtta rohkeimatest loendustest ja seiretest. Viimasel ajal olen teinud miniretki sõpradele ja tuttavatele, kes soovivad lindudest rohkem teada saada ja neid paremini märgata. Mulle väga meeldib see täiskasvanute vaimustus, kui näiteks oleme just vaadanud karminleevikest kase ladvas laulmas või metskiuru lennul laulmas. Samamoodi on inimesed üllatunud, millistes biotoopides mingeid liike kohata võib. Näiteks mõjub tõelise elamusena metsik ja sääserohke Aardla karjääri kalameesterada, auhinnaks kauni sinirinna vaatlus kruusakarjääri põõsastikus.

Oled mitmel korral juhendanud linnuvaatluspäevi Raigastvere vaatetornis linnuvaatluspäeval. Milliste lindude puudutavate vabatahtlike töödega oled veel seotud?

Olen juhendanud rahvusvaheliste linnuvaatluspäevade EuroBirdwatch avalikke linnuvaatlushommikuid Mehikoormas. Samuti olen osalenud ornitoloogiaühingu korraldatavatel vaatlustepäevadel. Näiteks linnade ja tornide linnuvaatluspäeval on jälle lustakas võistlusmoment. Viimastel aastatel olen osa võtnud kesktalvisest veelinnuloendusest nii Ida-Virumaal kui ka

Hiiumaal. Viimastel kuudel hoian silma peal Eestisse saabuvatel haruldustel ehk teen sotsiaalmeediasse lühikokkuvõtteid põnevamatest linnuvaatlustest.

On sul olnud mõni põnev juhtum seoses lindude või linnuvaatlusega?

Linnuvaatlustega kaasnevad alatsa tähelepanuväärsed juhtumused. Rohkem oli neid just linnuvaatluse algusaastatel. Kõige unustamatum oli plaan toreda kaasvaatlejaga ära vormistada krüüsel, sest me polnud seda liiki varem näinud. Sihtkohaks sai valitud Pakri neem, kus on liigi pesitsusbiotoop. Millegipärast oli meil kindel ettekujutus, et linnud istuvad panga äärel all kividel. Äärmiselt ohtlik oli muidugi üle ääre alla piiluda, ja kui me olime juba valmis loobuma, saime head nõu vaadata merele. Tõepoolest, krüüslid ujusid silmatorkavalt lähedal vees ja meelega asendus võidujuovastusega.

Linnuvaatluse algusaastatel sai ette võetud jalgsiretk Tartust Taevaskotta, kui osalesin elu esimesel ökorallil. Kolme kõnnitud päeva lõpuks jahutasid väsinud jalgu kaunis jäälinn ja noor kaljukotkas, kes oli tollal minu esimene selle liigi vaatlus.

Millist nõu annaksid sa iseendale, kui olid linnuvaatlusi alustamas?

Minul oli väga palju omaette pusimist, mis mulle tegelikult väga sobis. Mõnele teisele algajale soovitaksin ehk julgemalt linnuvaatlusüritusi väisata ja mõnele kogenumale linnuvaatlejale n-ö sappa võtta.

Ja edasijõudnud linnuvaatlejale?

Edasijõudnud linnuvaatlejale tuleb jõudu soovida ja küllap me kuskil kohtume!

Kabli linnujaamas koos porriga 2017. aasta oktoobris. Foto: Urmas Männik

Arktiliste veelindude seire Põõsaspeal

Tiiu Tali, Annika Forsten

↑ Üks vahetus on kaheksatunnine, vahel isegi pikem.

Foto: Tiiu Tali

Läänemaal asuv Põõsaspea neem on Mandri-Eesti loodepoolseim tipp. Üle neeme kulgeb arktiliste veelindude rändeteed ning see on üks Põhja-Euroopa parimaid veelindude rände jälgimise kohti. Rändel olevaid arktilisi veelinde loendatakse Põõsaspeal iga viie aasta tagant. Varem on seda tehtud 2004., 2009., 2014. ja 2019. aastal. Sel aastal alustati rändeloendust 21. juunil.

Töökorralduses on tänavu paar uuendust. Esiteks on loendusel kaasatud rohkem erineva taseme ja oskustega inimesi nii põhitööjõuna kui ka vabatahtlikena. Loendajad on pärit Eestist, Soomest, Rootsist ja Prantsusmaalt. Teiseks kasutatakse sel aastal esimest korda kogu loenduse jooksul Trektelleni rakendust: kõik andmed vaadeldud lindude kohta sisestatakse kohe tahvelarvuti abil Trektellenisse. Vaatlusandmed on hiljemalt järgmiseks päevaks Trektelleni kodulehel ja eElurikkuses kõigile näha. Samasugust töökorraldust – paljude inimeste kaasamine ja Trektelleni kasutamine – rakendatakse ka näiteks Bathumi röövlinnuloendustel Gruusias.

↓ Sel aastal on loendajatele kasutamiseks organiseeritud ka jalgrattad. Foto: Tiiu Tali

Loendajad on majutatud lähiumbruse majutusasutustesse, päeva jooksul töötab vahetustega kaks kuni kuus loendajat. Sel aastal on loendajatele kasutamiseks organiseeritud jalgrattad, millega nad saavad soovi korral sõita Põõsaspea neemele ja tagasi. Tuksist on neemele 7 km, kaugemalt tulijad läbivad mõne kilomeetri võrra pikema tee. Kuna loendamine iseenesest nõuab mitmetunnist paigalolekut, kas seismist või istumist, on jalgrattasõit meeldiv vaheldus, rääkimata juba selle tunduvalt väiksemast ökoloogilisest jalajäljest.

Juunist augusti alguseni töötasid loendajad päeva jooksul kolmes vahetuses, alates augusti teisest poolest päevade lühenedes kahes vahetuses. Üks vahetus on kaheksatunnine, vahel ka pikem. Loenduspäev algab hiljemalt päikesetõusust ja kestab vähemalt loojanguni. Kõige rohkem linde võib näha paari kuni nelja tunni jooksul pärast päikesetõusu, keskpäevaks ränne enamasti vaibub. Öhtul võib see taas hoo sisse saada, nagu juhtus juuli lõpus mustvaeraste rände puhul. Aga eriti hooaja teisest poolest, alates septembrist võib parim rändeage olla päikesetõusust pärastlõunani. Loendusel keskendutakse arktilistele veelindudele, seejuures määratakse võimaluse korral nende vanus ja sugu (must- ja tõmmuvaras, sõtkas, kosklad) või märgitakse ära sulestik (talve- või suvesulestik kauridel). Veelinnud lendavad kiiresti eri kõrgustel nii merepinnal kui ka taevaalotuses ning on oluline jälgida nii merd kui ka taevast ka siis, kui ränne ei ole väga

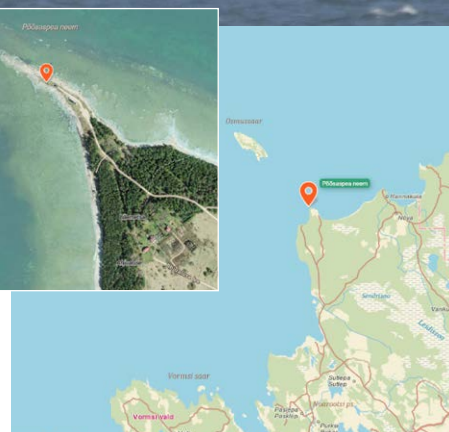
Liik	Isendite arv	
1	mustvaeras	677 177
2	naerukajakas	111 327
3	kormoran	41 373
4	soorüdi	39 341
5	kalakajakas	22 673
6	sõtkas	15 565
7	tõmmuvaeras	12 756
8	jõgitiir	11 135
9	rohukoskel	7188
10	tutt-tiir	5854
11	piilpart	5441
12	merisk	4280
13	tuttvart	3691
14	hallhaigur	3051
15	väikekajakas	2895
16	hõbekajakas	2388
17	plüü	2056
18	liivatüül	1742
19	luitsnökk-part	1653
20	väikekoovitaja	1561
21	hallpõsk-pütt	1508
22	viupart	1311
23	suurkoovitaja	1249
24	järvekaur	1122
25	vöötsaba-vigle	1026

↑ Oluline on jälgida pidevalt nii taevast kui merd. Pildil luitsnökk-pardid.

Foto: Annika Forsten

← Põõsaspeal 21. juunist 31. augustini enim loendatud liigid.

intensiivne. Ka seljatagusel metsal hoitakse silma peal, sest nii mõnedki veelinnud võivad lennata kõrgelt üle metsa, samuti võib sealt korraks nähtavale tulla näiteks mõni mänsakusalk või midagi muud huvitavat. Pruugib vaid mõneks minutiks valvsuse kaotada, kui ootamatult võib mõni suurem pardiparv lennata juba üle Põõsaspea neeme tipu. Palju tähelepanu pööratakse parves lendavate isendite täpsele loendamisele. Umbkaudsel parve suuruse hindamisel saadakse sageli väiksem arv: ühe uuringu järgi võidakse parve hinnata tegelikust keskmiselt 30% väiksemaks. Peale rändel olevate lindude loendatakse iga päev ka Põõsaspea neeme ümbruses paigal olevaid linde, kelle andmed lisatakse samuti Trektellenisse.

Rändeloenduse ajal tõstavad vererõhku ja meeleolu ootamatud linnuliigid. Palju põnevust pakkus augusti teine dekaad: 11. augustil umbes tund aega pärast seda, kui Põõsaspea neeme tipust oli kividelt leitud noor karbuskajakas, märgati merel lendamas põhja-tormilindu. Tegemist oli selle liigi teise leiuga Eestis. Kaks päeva hiljem, 13. augustil jäi silma kõrgel taevas eemale lendav suula, kelle avastamine tekitas kohalolijate seas taas suurt elevust. Lisaks on haruldasematest liikidest tänava nähtud veel siberi tõmmuvaerast, ida-mustvaerast, tundrakauri, stepi-loorkulli, tuttlöökest ja vaenukägu.

Põõsaspea rändeloendusel saavad kokku inimesed paljudest eri riikidest, avaneb võimalus tutvuda teiste linnuvaatlejatega ja muu hulgas harjutada võõraid keeli, olgu selleks siis inglise, soome, rootsi, prantsuse või (välismaalaste jaoks) eesti keel. Näiteks saad teada, et mustvaeras on soome keeles lühendatult 'mulli' (sõnast 'mustalintu') või et naerukajaka kohta öeldakse 'ritari' või veel lühemalt 'ridi' (ladinakeelsest

liiginimetusest *Chroicocephalus ridibundus*).

31. augusti seisuga on projekti algusest loendatud üle miljoni linnu. Loendus kestab novembrikuu lõpuni.

Põõsaspea rändeloenduse ajal peetakse blogi, kus jooksvalt tehakse ülevaateid rändel loendatud lindudest ja jagatakse muljeid. Blogi saab lugeda aadressil www.eoy.ee/poosaspea/ ja loendusandmeid näeb aadressil www.trektellen.org/. Artiliste veelindude seiret korraldab Eesti Ornitoloogiaühing ja toetab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

↑ Põõsaspea neem asub Soome lahe lääneosas ja on ühtlasi Mandri-Eesti loode-tipuks. Kaart: Maa-amet

↓ Loendamisel on kaasatud palju loendajaid ja tööülesandeid jagatakse vastavalt oskustele. Foto: Tiiu Tali

Linnamaa märgala linnustik

Eedi Lelov

Kirjeldatav ala asub suure Lavassaare soostiku Maima raba

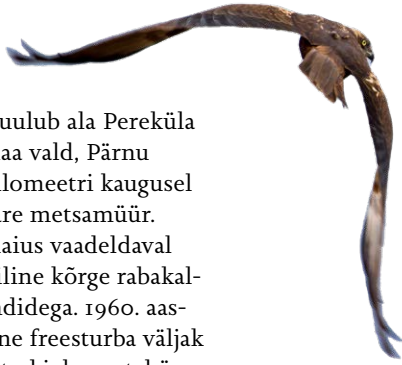
idaservas. Administratiivselt kuulub ala Pereküla küla piiridesse (Põhja-Pärnumaa vald, Pärnu maakond). Märgalast umbes kilomeetri kaugusel kõrgub soos Virussaare rabasaare metsamüür.

Enne turbatootmise algust laius vaadeldaval alal Lääne-Eesti rabadele tüüpiline kõrge rabakallas üksikute madalate rabamändidega. 1960. aastatel rajati sinna u 45 ha suurune freesturba väljak (pätsturvast oli ala serval lõigatud juba aastakümneid varem). Kui turbavaru ammendus ja väljak hüljati, otsustati 21. sajandi teise kümnendi lõpus kuivenduskraavid sulgeda ja hakata alal uurima turbasambla kultuuristamise võimalusi.

Loodus teadupärast tühja kohta ei salli ja üleujutatud ala, kus oli palju nn peenardega eraldatud ristkülikukujulisi veesilmi, hakkas ligi tõmbama veelinde: partlasi, tülllasi, kurvitslasi, kajaklasi ja tiirlasi.

Linnualana avastasin paiga enda jaoks 2021. aasta kevadel. Samal aastal korraldasin sinna viis vaatlusretke (1.04–6.07), 2022. aastal samuti viis (26.04–24.06), 2023. aastal kuus (19.04–16.07) ja 2024. aastal 4 vaatluskäiku (21.04–25.06)

Kohtasin oma loenduskäikudel kokku 54 linnuliiki (vähemalt üks vaatlus liigi kohta). Kõige suuremat huvi pakkusid mulle veelinnud

↑ 2023. aastal asus alale pesitsema roo-loorkull.

Foto: Igor Tseskidov

↓ Hõbekajaka pesa ei õnnestunud leida.

Foto: Karl Adami

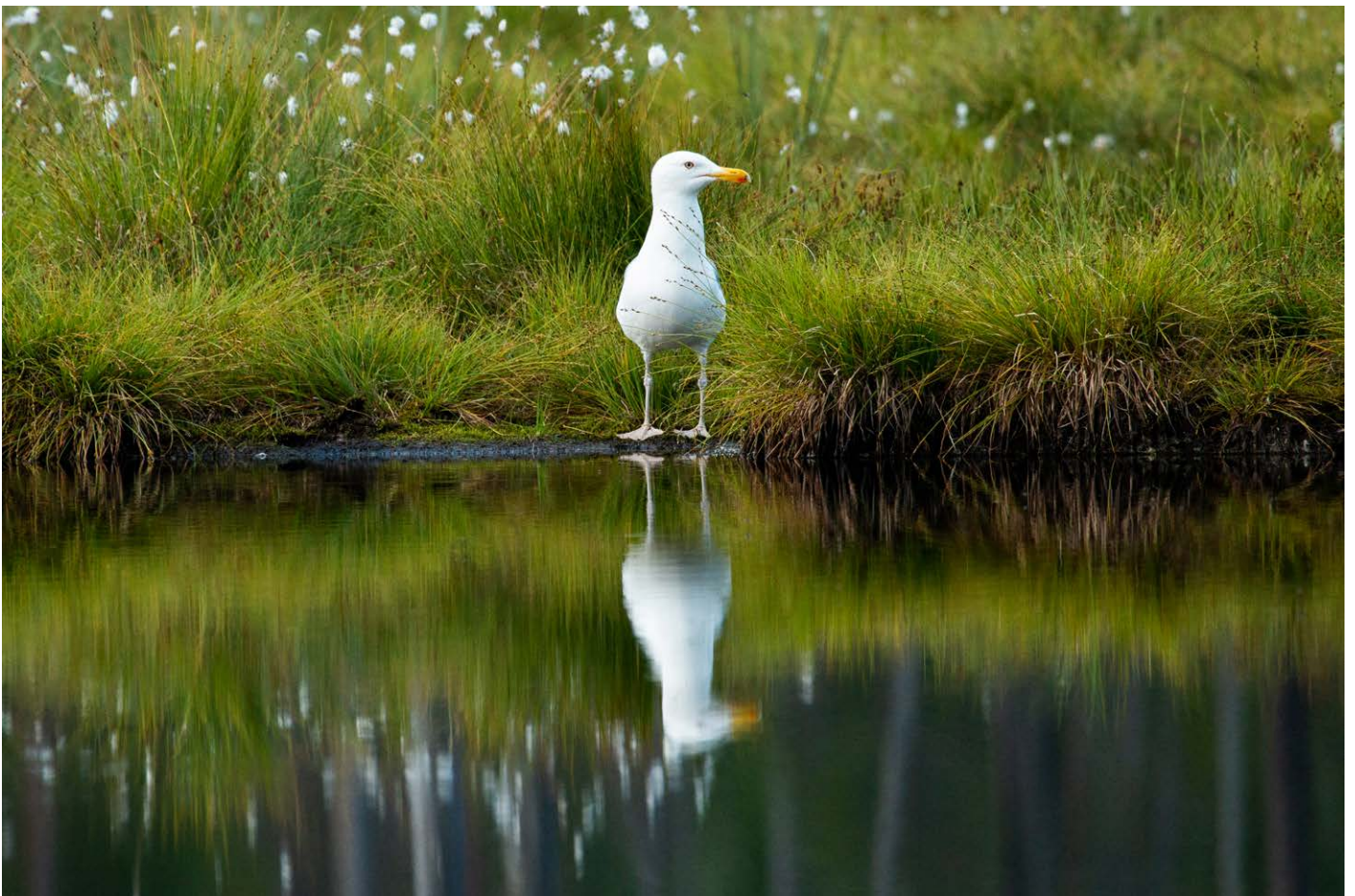

↑ Linnamaa märgala asub suure Lavassaare soostiku Maima raba idaservas. Foto: Eedi Lelov

(partlased, kahlajad) ja nende pesitsusaegne arvukus. Sellisel alal, kus tiikidel ei ole veel rikkaliku ja lokkavat taimestikku välja kujunenud, saab lindude loenduseks ja vaatlemiseks kasutada ala pikuti läbivat kruusateed. Ise liikusin seal auto ja ATVga. Linnud kumbagi liiklusvahendit ei pelga – välja arvatud kiivitajad, kes reageerivad igale liikuvale objektile valju kisaga.

Kajakate puhul on tabelis pesade arv, sest nende pesad on vähese taimestiku tõttu hästi märgatavad ning pesal istuvad kajakad ja tiirud on omamoodi maamärgid. Hõbekajaka pesa ei õnnestunud leida. Kahel esimesel vaatlusaastal viibisid vanalinnud vaadeldaval alal pesitsusperioodi alguses.

2023. aastal asus alale pesitsema üks roo-loorkulli paar, kes pesitses seal ka 2024. aastal.

↑ Sookurgi on olnud igal vaatluskevel. Foto: Eero Kiuru

Minu jaoks olid kõige huvitavamateks alal kohatud lindudeks **tedred**: 2021. aasta aprillis nägin viit kukke mängimas vaatlusala poolitaval kruusateel. Korra silmasin kõrgel märgala kohal tiirlevat **must-toonekurge** ja ülelendavat **merikotkast**. Märg maastik sobib hästi läbirändel olevaile **tutkastele**, samuti on see hea peatuspaik **sookurgedele**. Maastiku niiskustingimusi arvestades võiks sellest saada sookurgede õõbimispaik. Igal vaatluskevel olen näinud sookurgi kas üksikuna või paaris, kuid pesitsemist pole registreerinud.

7. augustil 2022 vaatlesin seal koos kaaslastega (Arved Bauer ja Raivo Endrekson) u 400-isendilist sookurgede parve. 22. mail 2024 leidsin vaatlusalalt **laululuige** pesa. Pesal hauduv vanalind paistis taimestiku vahelt hästi silma. 5. juunil nägin alal üksikut ärevat vanalindu, kelle läheduses olid tõenäoliselt äsja koorunud pojad. Aastatel 2021–2023 märkasin seal laululuiki igal kevel.

Loodan edaspidigi jälgida Linnamaa märgala linnustiku liigilist koosseisu ja muid arenguid selles piirkonnas.

↑ 2024. aastal asus alale pesitsema laululuik. Foto: Kadri Niinsalu

Pesitsevate veelindude paarid Linnamaa märgalal 2021., 2022., 2023. ja 2024. aastal.

Jrk	Liik	2021. a	2022. a	2023. a	2024. a
1.	Laululuik	-	-	-	1
2.	Rägapart	-	2 isaslindu	-	-
3.	Luitsnökk-part	1 paar	1-2 paari	2 paari	1 paar
4.	Sinikael-part	1-2 paari	1-2 paari	4 paari	2 paari
5.	Piilpart	1 paar	3 paari	2 paari	2 paari
6.	Kiivitaja	8-10 paari	8 paari	10 paari	5 paari
7.	Väiketüll	1 paar	1-2 paari	1 paar	1 paar
8.	Mustsaba-vigle	1 paar	1 paar	-	-
9.	Tikutaja	2 paari	1 paar	1 paar	-
10.	Punajalg-tilder	3 paari	3 paari	4 paari	2 paari
11.	Mudatilder	1 paar	3 paari	2 paari	1 paar
12.	Naerukajakas	10 paari	16 paari	14 paari	11 paari
13.	Väikekajakas	-	1 paar	3 paari	-
14.	Kalakajakas	1-2 paari	2 paari	1 paar	1 paar
15.	Höbekajakas	1 paar	1 paar	-	-
16.	Jõgitiir	4 paari	4 paari	4 paari	7 paari

Elmari rännutee

Jaanus Elts

Juuni lõpus Eesti tolmu tiibadelt pühkinud kagu Elmar puhkas juuli lõpus Maramuresi Rahvusparkis Rumeenias.

Pärast pikka ja ilmselt ka üsna kosutavat puhkust võttis Elmar jälle tuule tiibadesse ning jõudis 22. augusti hommikul mägisesse Kreekasse, varjuliste oliivisalude maale.

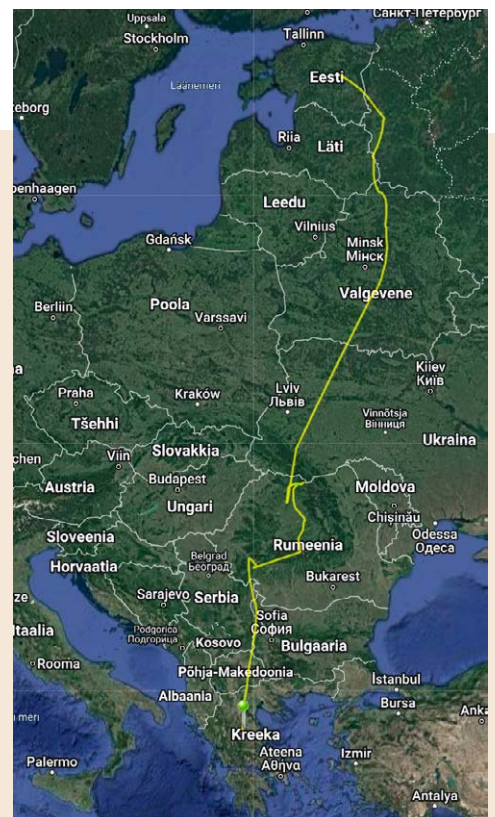
Praeguseks on Elmar juba Aafrikas. Paraku ei toeta sealsed sidevõrgud meil kasutada olnud saatjaid ning seepärast pole võimalik väljaspool Aafrikat andmeid alla laadida.

Võimalik, et Elmari rännusihiks on Niiluse jõe org, mida mööda ekvaatori poole liikudes jõuaks ta Kongo jõestiku läteteni. Kas seejärel suundub Elmar läände, et veeta talv Läänemere idakalda ontlikele kägudele kohaselt Angoolas või üritab ennast sisse seada

Ida-Aafrikas, seda näitab siiski vaid aeg. Kui kõik hästi läheb ja Elmar kevadrändel naaseb, saame ka tema talvistest seiklustest ülevaate.

Kõik ülejäänud meie GPS-saatjatega varustatud käd - Georg, Jaas, Harald, Ingo ja Caesar - on ikka veel levihardest väljas. Mis aga annab meile märku, et viibitakse jätkuvalt Venemaa-Valgevene-Ukraina avarustes. Muretsemiseks hetkel põhjust ei ole, kuna väga paljude linnuliikide liikumine talvitusalaade suunas ongi juba loomu poolest üsna aeglane ettevõtmine.

→ **Augusti lõpus peatus Elmar Kreekas.**

Mitmekülgsed ornitoloogiaühingu suvepäevad Moostes

Virgo Agan

Linnuhuvilised ja loodusesõbrad kogunesid juuni viimasel nädalavahetusel Mooste folgikojas toimunud Eesti Ornitoloogiaühingu suvepäevadele. Kaks päeva väldanud üritus tõi kokku ühingu liikmed, linnuvaatlejad ja nende pered, pakkudes mitmekülgset programmi ja mitut laadi ettevõtmisi. Osalejad said nautida retki maalilises Põlvamaa looduses, kuulata põnevaid ettekandeid, proovida kätt töötubades ja lõõgastuda elava muusika saatel lõkke ääres.

Meeleolukas laupäev

Laupäeva hommik algas osalejate saabumisega ja suvepäevade ametliku avamisega. Järgnesid seltskonnamängud vabas õhus, mis lõid sooja ja sõbraliku õhkkonna. Pärast lõunasööki jagunes seltskond mitme tegevuse vahel: ühingu liikmed osalesid üldkoosolekul, samal ajal said teised valida, kas teha ringkäik Mooste mõisas või joonistada töötoas „Seiklus joonterägastikus“.

Suvepäevade grupipilt.

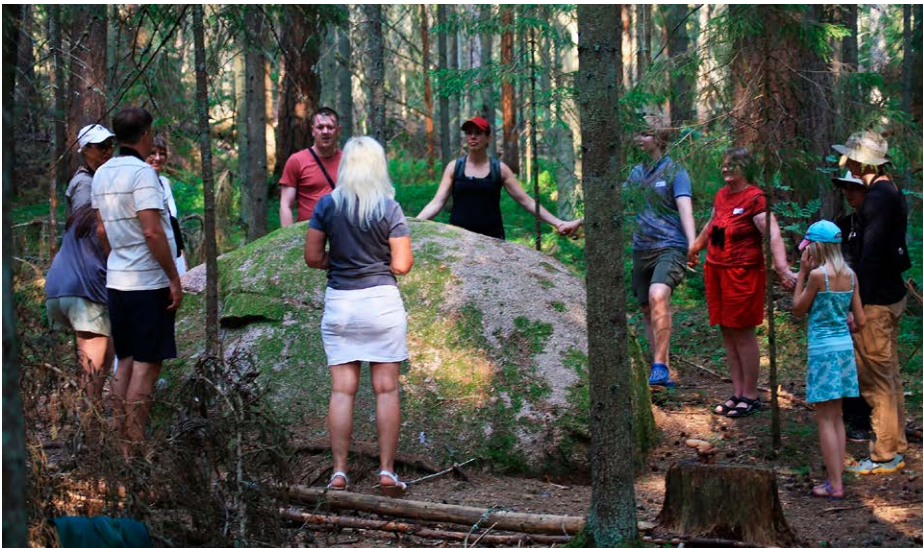
Fotod: EÖÜ

Pärastlõunal oli huvilistel võimalus minna paaritunnisele matkale Taevaskotta, mida juhendasid kogunud Matkajuht OÜ giidid. Seal said osalejad näha Suurt ja Väikest Taevaskoda, Emalätet, Neitsikoobast ja Salakuulaja kivi. Sinna kõrvale rääkisid matkajuhid põnevaid lugusid ja muistendeid.

Päeva lõpetas lõkkeõhtu, kus esines lõõtsakuningas Toomas Ojasaar. Õhtune programm lõi meeleolu, mis soosis vaba suhtlust ja kogemuste jagamist.

Seltskonnamängud vabas õhus lõid sooja ja sõbraliku õhkkonna.

Salakuulaja kivi juures Taevaskoja matkaretkel.

Matkajuhid rääkisid põnevaid lugusid ja muistendeid.

Huvilised said minna paaritunnisele matkaretkele Taevaskotta.

Mooste mõisa tuur.

Pühapäev oli linnuvaatluste ja ettekan- nete päralt

Teine päev algas varahommikuste linnurekede-
ga, mis olid mõeldud nii algajatele kui ka kogunud
linnuvaatlajatele. Retkede juhendajad Peep Veed-
la ja Art Villem Adojaan jagasid osalejatele väär-
tuslikke teadmisi ja praktilisi näpunäiteid, mis on
vajalikud edukaks linnuvaatluseks. Samuti toimus
õppekäik, kus Eerik Leibak jagas teadmisi linnu-
loenduse meetoditest.

Pärast hommikusööki algasid ettekanded, mis
käsitlesid mitmesuguseid linnukaitse ja linnuvaat-
luse teemasid. Liis Keenberg andis ülevaate lin-
nukaitse vallas toimuvast, Jaanus Elts tutvustas
aasta linnu käo seiklusi ning Leho Luigujõe koos
Elle-Mari ja Urmas Taliveega jagasid oma reisimul-
jeid Ecuadorist. Hiljuti Eesti Maaülikooli lõpetanud
Heddi Jallai rääkis oma magistritööst, mis kesken-
dus vabatahtlike motivatsioonile Eesti Ornitoloogia-
ühingu projektides.

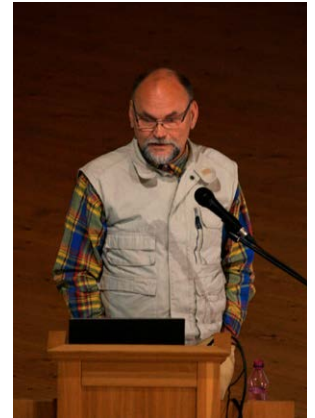
Pühapäeva keskpäeval toimus kutsemeister-
likkuse võistlus, kus osalejad said proovile panna
oma linnutundmisoskused.

Leho Luigujõe koos Elle-Mari ja Urmas Tali-
veega jagasid oma reisimuljeid Ecuadorist.

Pühapäeva keskpäeval toimus ka kutsemeisterlikkuse võistlus,
kus osalejad said proovile panna oma linnutundmisoskused.

Jaanus Elts tutvustas aasta
linnu käo seiklusi.

Liis Keenberg andis ülevaate
linnukaitse vallas toimuvast.

Joonistamise töötuba „Seiklus joonterägastikus“.

Ornitoloogiaühing sai uue 12-liikmelise nõukogu

Ornitoloogiaühingu üldkoosolekul toi-
mus ka korraline nõukogu liikmete vali-
mine. Järgmiseks kolmeks aastaks valitud
12-liikmelisse nõukokku kuuluvad **Aarne
Tuule, Andres Kalamees, Art Villem
Adojaan, Eerik Leibak, Elle-Mari Tali-
vee, Leho Luigujõe, Mati Kose, Olev
Lüütsepp, Peep Veedla, Pelle Mellow,
Tarvo Valker ja Urmas Talivee**. Nõuko-
gu esimeheks nimetati Leho Luigujõe ja
aseesinaiseks Elle-Mari Talivee.

Eesti Ornitoloogiaühing tänab tehtud
töö ja panuse eest varasemaid nõukogu
liikmeid Antti Karlinit, Indrek Tamme-
kändu, Margus Otsa ja Tiiu Talit, kes uues
koosseisus enam ei jätkka.

Palju õnne!

Eesti Ornitoloogiaühing nimetas uued auliikmed

Ornitoloogiaühingu üldkoosolekul nimetati ühingu värsketeks auliikmeteks Peep Veedla ja Eedi Lelov.

Eesti Ornitoloogiaühing nimetab auliikmeteks inimesi, kes on
andnud hindamatu panuse Eesti linnustiku uurimisse, kaits-
misse ja tutvustamisse. Oma järjepideva ja kirgliku tegevuse-
ga on Peep Veedla ja Eedi Lelov toonud ala juurde hulganis-
ti noori ornitoloogiahuvilisi ning tutvustanud linnumaailma
tuhandetele eestlastele.

Peep Veedla on harrastusornitoloog, ühingu ja selle nõuko-
gu pikaegne liige. 2022. aastal pälvis ta ornitoloogiaühingu
aasta vabatahtliku tiitli. Peep Veedla on avaldanud linnutee-
malisi raamatuid ja artikleid ning kirjutanud lindudest hulga-
nisti luuletusi ja laulutekste. Samuti on ta lugematuid kordi
rääkinud tele- ja raadiosaadetes lindudest, nende vaatlemi-
sest, talvisest toitmisest ja paljust muust. Peep Veedla kor-
raldab roheliste rattaretki ja festivali Viru Folk.

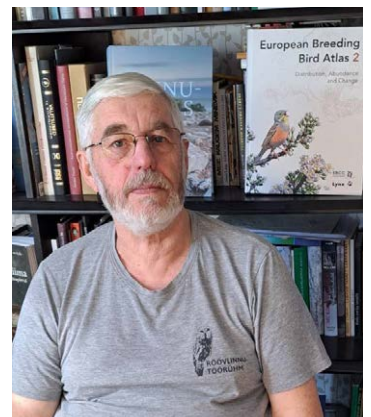
Eedi Lelov on harrastusornitoloog ja ühingu pikaegne lii-
ge, kes on aastaid populariseerinud linnuvaatlust, õpetan-
ud noori Pernova loodusmajas ja Sindi gümnaasiumis ning
juhendanud huvilisi linnuvaatluspäevadel. Ta on kuulunud
ornitoloogiaühingu juhatusse, tegelnud aastakümneid rööv-
linnuseirega ja avaldanud artikleid. Eedi Lelov oli pikki aastaid
Eesti esimese piirkondliku linnuklubi, Pärnumaal tegutseva
Buteo eestvedaja, „Aasta lind 2009 - kodukakk“ projektijuht
ja „Aasta lind 2005 - kanakull“ meeskonna liige.

Peep Veedla.

Foto: Marko Mägi

Eedi Lelov.

Huvitavad linnuleiud!

- 16.07 kohati Kalvis (Ida-Virumaal) **älverüdi**, tegu on selle liigi 3. vaatlusega Eestis
- 20.07 ja 21.07 vaadeldi Põõsaspeal **siberi tõmmu-vaerast**.
- 11.08 nähti Põõsaspeal **põhja-tormilindu**, mis on selle liigi 2. vaatlus Eestis.

Põhja-tormilind.

Foto: Roger Erikson

Soovitame!

Veebiviktoriinil saab testida oma teadmisi aasta linnust käost

Oktoobri lõpuni kestval aasta linnu veebiviktoriinil saavad huvilised kontrollida oma teadmisi aasta linnu käo kohta ning võita auhindu. Vastata tuleb kahekümnele põnevale küsimusele, mis varieeruvad käo bioloogiast ilukirjanduse ja rahvapärimuseni. Vastata saab kuni 31. oktoobri südaööni aasta linnu lehel eoy.ee/kagu/veebiviktoriin/osale.

Tulemused ja loosiauhindade võitjad avaldab ornitoloogiaühing novembris aasta linnu kodulehel. Aasta linnu projekti veab Eesti Ornitoloogiaühing, toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Eesti Ornitoloogiaühing

Address: Veski 4, Tartu 51005
Telefon: 742 2195
E-post: eoy@eoy.ee
www.eoy.ee

Tiirutaja

Toimetaja: Ulvi Karu
E-post: ulvi.karu@eoy.ee
Tiirutaja ilmub neli korda aastas

Teostus: HIMANTO.EE

Toetajad

Lehe väljaandmist on peale märgitud fotoautorite toetanud: **Keskkonna-investeeringute Keskus**

ISSN: 1736-6844

Osale!

Kuni 31. okt. **Aasta linnu veebiviktoriin.** Viktoriinil tuleb vastata kahekümnele küsimusele, mis varieeruvad käo bioloogiast ilukirjanduse ja rahvapärimuseni. Vastata saab kuni 31. oktoobri südaööni aasta linnu lehel eoy.ee/kagu/veebiviktoriin/osale. Parima tulemuse saanud osalejate vahel loositakse välja auhindu, mille on välja pannud Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Kirjandusmuuseum ja MTÜ Loodusajakiri.

Kuni 3. nov. **Käopärimuse kogumine.** Eesti Rahvaluule Arhiiv ja Eesti Ornitoloogiaühing korraldavad lugude ja pärimuse kogumisvõistluse 2024. aasta linnu käo kohta. Iga huviline saab jagada oma meenutusi käoga kohtumisest, teadmisi ja uskumusi kukulinnust. Lisateave: eoy.ee/kagu ja kratt.folklore.ee.

Kuni 3. nov. **Käokellade loendus.** Eesti Ornitoloogiaühing korraldab käokellade loenduse, et teada saada, kui palju käokellasid Eestis leidub ja milline on nende lugu. Oma käokella lugu saab jagada, täites vastava vormi lehel eoy.ee/kagu/kaokellade-loendus/osale.

15.-28. nov. **Maismaa talilinnuloendus.** Loendust tegema on oodatud tegema linnuhuvilised, kes tunnevad välimuse ja hääl järgi ära tali-linnud. Talve jooksul tuleb linde loendada kolmel perioodil enda valitud piirkonnas ja umbes 10 km pikkusel rajal. Lisateave: eoy.ee/maismaa-talilinnuloendus.

3. dets. **Annetamistalgud.** Eesti Ornitoloogiaühing kutsub nii oma liikmeid kui ka teisi toetama linnukaitse tegevusi, et tagada siin pesitsevate ja läbirändavate lindude heaolu. Keskkonnas „**Ma armastan aidata**“ saab teha nii ühekordse kui ka püsiannetuse. Lisateave: annetamistalgud.ee.

10. dets. **Suur linnuõhtu.** Eesti Ornitoloogiaühing teeb kokkuvõtte käo aastast ning tunnustab käopärimuse kogumise, käokellade loenduse ja veebiviktoriini tulemaid osalejaid. Tutvustame ka 2025. aasta linnu kormorani, heidame pilgu ühingu tegevusele lõppeval aastal ning täname vabatahtlikke. Lisateave: www.eoy.ee.

Trükisetutvustus

Eesti aasta linnud said oma värvi-raamatu

Tähistamaks aasta linnu kampaania kolmekümnenendat hooaega, andis Eesti Ornitoloogiaühing välja **värviraamatu „Eesti aasta linnud“**.

„Mõte tähistada aasta linnu kolmekümnenendat hooaega tekkis juba paar aastat tagasi ning juhuslikest vestlustest tuttavatega hakkaski idanema idee värviraamatust, mille pilte värvides

saab meelde tuletada ja tundma õppida seniseid aasta linde,“ sõnas värviraamatu idee autor ja koostaja ornitoloogiaühingu teavituskordinaator Eva-Liisa Orula.

Aasta linnu valib Eesti Ornitoloogiaühing 1995. aastast eesmärgiga tutvustada üht Eesti linnuliiki või liigirühma ning kaasata loodushuvilisi liigi uurimisse ja -kaitseesse. Värviraamatust leiab kõik aasta linnud, kokku 29 liiki ja liigirühma. Eesti rahvuslind ja ornitoloogiaühingu tun-

nuslind suitsupääsuke on aasta linnuks valitud kahel korral – 2000. ja 2011. aastal, mil ühing tähistas 90. aastapäeva.

Värviraamatu „Eesti aasta linnud“ koostas ja tekstid kirjutas Eva-Liisa Orula. Pildid joonistas Ukrainast pärit ja praegu Tartus elav kunstnik Anna Ryazanova.

Värviraamat on müügil ornitoloogiaühingu poes, Tartu Mänguasjamuuseumis, Tartu Ülikooli loodusemuuseumis, Tartu loodusemajas ja Pernova loodusemajas. Iga müüdüd värviraamatu eest annetas ornitoloogiaühing kaks eurot Ukraina linnukaitseühingu USPB toetamiseks.

liste omavahelistest suhetest ja pereelust. Tekste saadab suur hulk fotodele püütud hetki, mille saamiseks on autoril tulnud sumbata nii põlvini ulatuvas lumes kui kuulata sääseemandate hiliskevadisi meelitusi. Mõne metsalinnu nägemiseks ja kuulmiseks tuleb vaid metsa põigata. Käsitletud metsalindude seas leidub neid, kes saaksid hakkama ka parkides või suuremates aedades, ja neidki, kellele sobivad elupaigaks üksnes metsad.

Eesti metsalinnud. Laululinnud.

Loodushuviline ja -fotograaf Karl Adami on sellesse raamatusse koonandanud neljakümne kuue meie metsades pesitseva laululinnu kirjeldused, elupaigaeelistused, aastate jooksul kogunenud tähelepanekud tiivu-

listel omavahelistest suhetest ja pereelust. Tekste saadab suur hulk fotodele püütud hetki, mille saamiseks on autoril tulnud sumbata nii põlvini ulatuvas lumes kui kuulata sääseemandate hiliskevadisi meelitusi. Mõne metsalinnu nägemiseks ja kuulmiseks tuleb vaid metsa põigata. Käsitletud metsalindude seas leidub neid, kes saaksid hakkama ka parkides või suuremates aedades, ja neidki, kellele sobivad elupaigaks üksnes metsad.

Selles Tiirutajas kirjutavad

Christel Rose Bachmann

on Tartu ülikooli loomaökoloogia nooremteadur

Tiitu Tali

veab Tiirutaja persoonilugude rubriiki ning on fenovaatluste koordinaator

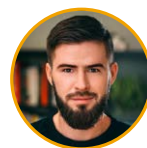
Annika Forsten

on Põõsaspea rändeloenduse koordinaator

Eedi Lelov

on harrastusornitoloog, Kotkaklubi ja ühingu röövlinnu tööühma liige

Virgo Agan

on ornitoloogiaühingu kommunikatsioonispetsialist

Jaanus Elts

kuulub käo aasta meeskonda